

نیلوفر حسن - کارشناس تجهیزات پزشکی

آشنایی با اداره‌ی امور آزمایشگاه‌های اسفراین

احمد بن موسی، گردشگاه روستای تاریخی روین، بابا قدرت، پارک حیات وحش ساریگل و سالوک می‌شود.

تاریخچه دانشکده پزشکی شهرستان اسفراین

شهرستان اسفراین از توابع استان خراسان شمالی در فصل اتصال سه استان سمنان، خراسان رضوی با خراسان شمالی است که بالغ بر ۱۵۰ هزار جمعیت دارد که در زمان تفکیک خراسان شمالی تحت پوشش دانشگاه خراسان شمالی بود. در سال ۱۳۹۰ با رسالت دانشگاهی و ایجاد بخش آموزش و تربیت دانشجو از چارت شبکه بهداشت، مجتمع آموزشی عالی علوم پزشکی شناخته شد و در سال ۱۳۹۳ با طرح گسترش دانشگاه‌ها به دانشکده ارتقا یافت. این دانشگاه با شروع اجرای طرح تحول نظام سلامت و اقدامات مهم در بخش درمان و جذب و تربیت دانشجو در هفت رشته پیراپزشکی فعالیت دارد. با جذب متخصصان ضریب کا، ۴۳ متخصص شامل (جراحی عمومی، داخلی، اعصاب و روان، مغز و اعصاب، ارتوپدی - اورولوژی، زنان و زایمان، گوش و حلق، پوست، چشم - اطفال، پاراکلینیک و چهارده نفر اعضای هیأت علمی دکتری حرفه‌ای و در معاونت آموزشی و پژوهشی) در اجرای خدمات وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی سراسر کشور ایران، با توجه به سیاست کلی و ساختار اصلی به معاونت‌های مختلف تقسیم شده است.

در این شماره با حسن یارمحمدی، مسئول اداره امور آزمایشگاه‌های دانشگاه علوم پزشکی اسفراین گفتگو کرده‌ایم. گفتنی است وی متولد اول بهمن ۱۳۴۹ است. در ادامه با تجربیات وی بیشتر آشنا می‌شویم.

اسفراین در سال ۱۳۷۱ میلادی به دست افغان‌ها ویران شده است و این دوران معاصر با اواخر سلطنت شاه طهماسب و روی کار آمدن نادر شاه است. این شهر در دوره حکومت نادر شاه تا سلطنت ناصرالدین شاه قاجار از حوادث روزگار در امان نبوده است. بر اثر ویران شدن شهر و به خصوص کور شدن قنوات متعددی که شهر قدیمی اسفراین را مشروب می‌ساخته، مردم به تدریج کوچ کرده و در مکان فعلی شهر اسفراین به ساختن قلعه کوچکی پرداخته‌اند، بعدها آنچه در دوره قاجاریه راجع به اسفراین نوشته‌اند، مربوط به شهر جدید اسفراین است. شهر اسفراین، مرکز شهرستان اسفراین است. شهرستان اسفراین از توابع استان خراسان شمالی است. این شهرستان از جنوب و جنوب شرقی با شهرستان سبزوار، از شرق با قوچان و سبزوار و از غرب با بجنورد همسایه است و در حاشیه جنوبی کوه‌های آلاذغ که خود در امتداد شرقی رشته کوه البرز قرار دارد و در قسمت جنوبی به ارتفاعات جغتای می‌پیوندد. اسفراین دارای نقاط تاریخی فراوانی است و بیش از ۲۵ بقعه از بزرگان و امام زادگان در این شهرستان وجود دارد. همچنین این شه ر مشاهیر فراوانی را در خود پرورش داده است. کردها بیشترین ساکنین این شهر را تشکیل می‌دهند که با زبان کردی کرمانجی (بادینانی) تکلم می‌کنند. از مهم‌ترین کارخانه‌های صنعتی این شهر می‌توان به مجتمع فولاد اسفراین و کارخانه لوله گستر (لوله بدون درز) اشاره کرد. کارخانه‌های پنبه و کارتن‌سازی از جمله کارخانه‌های اسفراین است و غیر از آن‌ها کارگاه‌های کوچک بسیاری از جمله کارگاه‌های صنایع چوب، صنایع فلزی و صنایع ساختمانی وجود دارد. کارخانه کمپوت روستای کوشکی، کوره‌های آجر روستای اتمیز، کارخانه آسفالت شهرداری، کارخانه تولید ماکارونی و کارخانه بسته‌بندی خشکبار از دیگر صنایع اسفراین است. جاذبه‌های گردشگری اسفراین شامل آرامگاه شیخ علی هشیخ بیدآوی، آرامگاه شیخ آذری، اسفراینی، شهر بلقیس، غار نوشیروان، امام زادگان

پوشش داده می‌شود و تجهیزات لازم و نوع خدمت را تهیه و تعریف می‌کنند.

***از فعالیتهای علمی این اداره و تعامل آن با مدیریت بودجه توضیح دهید؟**

در خصوص تعامل با مدیریت بودجه و اعتبار لازم، کنترل دقیق درخواستها و خریدها صورت می‌گیرد. با توجه به تعداد تستها و ظرفیت پذیرش به صورت دپوی سه ماه برای بهره‌وری و صرفه‌جویی، با تدوین دستورالعمل‌های اجرایی داخلی و ارزیابی عملکرد و تشکیل جلسات آموزشی مدیریت مصرف انجام می‌پذیرد. خریدها متناسب با تعداد پذیرش، نوع و تعداد مراجعان آزمایشگاهی با پایش سه‌ماهه است. دپوی خرید کیت‌های مصرفی نیز با میانگین مصرف سه ماه درخواست می‌شود. سالانه در حوزه آزمایشگاه حدود ۱۰ تا ۱۵ کلاس کد دار با توجه به نیاز کارکنان SOP و همچنین ۲ تا ۳ کارگاه منسجم علمی با قابلیت شرکت برای تمام گروه درمان دارای امتیاز و حداقل ۳۰ ژورنال کلاب (CASE REPORTE) با محوریت مشکلات و عدم انطباق‌های موجود برگزار می‌شود.

***نحوه نظارت بر مدیریت نگهداشت تجهیزات آزمایشگاهی در مراکز تابعه به چه صورت است؟**
برای مدیریت تجهیزات آزمایشگاهی بر دستورالعمل‌های تأمین نگهداشت تجهیزات آزمایشگاهی و آموزش کارکنان بخش با کارشناسان خبره شرکت‌های پشتیبان و ارزیابی بر اساس چک‌لیست‌های مربوطه، نظارت می‌شود.

***خواهشمند است درباره کار ویژه اداره امور آزمایشگاه‌ها توضیح بفرمائید؟**

با توجه به اینکه آحاد مردم باید از خدمات آزمایشگاه‌های با کیفیت در حوزه معاونت درمان (بیمارستان‌ها و کلینک‌های ویژه وابسته) برخوردار شوند، پس همت والا و نظارت دقیق و پشتکار می‌طلبد تا بتوانیم خدمت درخور و شایسته مردم عزیز ایران زمین ارائه دهیم. با توجه به حساسیت نوع خدمت، که پزشکان کلینیکال با اتکا به نتیجه آزمایش‌ها و پروسیجرهای واحد پاراکلینیک به تشخیص قطعی می‌رسند و نوع درمان را توصیه می‌کنند، شایسته است که با استفاده از نیروهای خیره و علمی و بهره‌گیری از امکانات و علوم و تجارب پیشرفته دنیا، بتوانیم در زمینه نیاز مراجعه‌کنندگان کمک کنیم. این امر جز با نظارت، ارزیابی دقیق و حمایت و توصیه‌های مؤثر جامع علوم آزمایشگاهی و ایجاد جو همدلی و اعتماد بین تمام رده‌های شغلی این جامعه بزرگ و زحمتکش میسر نیست. همچنین همسو شدن با واحد پژوهشی و تأمین تجهیزات آموزشی و آزمایشگاه‌های معاونت بهداشتی در آینده، انشالله روش‌های نوینی را پدید خواهد آورد و کمک شایانی به ارتقای کیفیت خدمات آزمایشگاه‌های تحت پوشش دانشکده علوم پزشکی اسفراین خواهد کرد.

***این اداره زیر نظر ریاست دانشگاه است یا معاونت درمان؟**
اداره امور آزمایشگاه‌ها در چارت اداری وزارت بهداشت از واحدهای تعریف‌شده در معاونت درمان دانشگاه‌های علوم پزشکی اسفراین وزیر نظر معاون محترم درمان است.

***آیا مدیریت تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه به عهده این اداره است؟**

با توجه به تخصصی بودن خدمت و تجهیزات آزمایشگاهی در واقع کارشناسی و تأیید و بررسی خرید تجهیزات در حوزه آزمایشگاه با اداره امور آزمایشگاه‌های این شهرستان است.

***اداره امور آزمایشگاه‌ها در سیاست‌گذاری‌های کلان تجهیزات آزمایشگاهی نقش محوری دارد؟**

سیاست‌گذاری کلان تجهیزات آزمایشگاهی در جلسه کارگروه معاونت درمان با محوریت آزمایشگاه صورت می‌گیرد. این امر با توجه به نیاز منطقه اولویت‌های درمانی

کنترل و بررسی می‌کند و طبق نیاز، در هر دوره یک‌ساله، یک کارگاه کنترل کیفی داخلی و کارگاه تفسیر کنترل کیفی خارجی برای عموم آزمایشگاه‌ها برگزار می‌شود.

***تعامل اداره امور آزمایشگاه‌ها با مدیریت بودجه دانشگاه چگونه است؟**

در بحث تعامل با اداره بودجه، برای هر درخواست مالی یا عملکردی باید با ارزیابی کامل و دادن اسناد لازم و فیدبک مناسب همچنین مطالعه دقیق بودجه موردنظر، همکاری لازم انجام شود.

***استان شما دارای چه تعداد آزمایشگاه است و پراکندگی آن در شهرها و استان‌ها چگونه است و چه کمبودهایی در زمینه اقلام و تجهیزات وجود دارد؟**

دانشکده علوم پزشکی اسفراین جدا از دانشگاه خراسان شمالی دارای ۶ آزمایشگاه در حوزه معاونت درمان و تعداد ۲ آزمایشگاه شهری حوزه معاونت بهداشتی و ۴ آزمایشگاه روستایی و ۳ مرکز نمونه‌گیری تحت پوشش است. در حوزه معاونت درمان، آزمایشگاه بیمارستان امام خمینی آزمایشگاه کلینیک ویژه در حوزه معاونت بهداشتی آزمایشگاه مرکزی و شهری یک را در شهرستان اسفراین داریم. همچنین، آزمایشگاه روستایی صفی‌آباد - روستایی بام - روستایی سارمران - روستای رویین - و سه مرکز نمونه‌گیری روستایی - اردغان - زرقآباد - دهنه اجاق نیز فعال است.

***چه مشکلاتی برای انجام منسجم و قدرتمند فرآیندهای مدیریت تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه‌ها وجود دارد و راهکارهای پیشنهادی شما چیست؟**

درواقع راهکار درست برای استفاده بهینه از تجهیزات و امکانات موجود، فراهم کردن پروتکل خرید و استفاده از تجهیزات آزمایشگاهی با نظارت آزمایشگاه مرجع سلامت و تعیین حوزه کاری مشخص طبق نیاز و توانایی موجود برای جلوگیری از هدر رفت منابع مالی و انسانی است.

***لطفاً در خصوص تعداد اقلام آزمایشگاهی و تجهیزاتی که در استان شما در حال کار است توضیحاتی بدهید؟**

***چند نفر کارکنان دارید و وظایف هر بخش چیست؟**

با توجه به این که دانشکده علوم پزشکی اسفراین به تازگی از دانشگاه خراسان شمالی منفک شده و مستقل است، اکنون یک بیمارستان دارد. تعداد آزمایشگاه‌های تحت پوشش معاونت درمان این دانشکده، ۶ آزمایشگاه است. فقط یک نفر در اداره امور آزمایشگاه‌های این دانشکده مشغول به انجام وظیفه است؛ که این جانب حسن یاراحمدی کارشناس آزمایشگاهی از دانشگاه مشهد و کارشناس ارشد میکروبیولوژی هستم. در سال ۱۳۶۹ استخدام وزارت بهداشت شدم. در ابتدا، ۵ سال در رشته پرستاری انجام وظیفه کرده‌ام، سپس با تحصیل در رشته علوم آزمایشگاهی از سال ۱۳۷۴ وارد حرفه آزمایشگاهی شده‌ام. تا سال ۱۳۹۳ در آزمایشگاه بیمارستان انجام وظیفه می‌کردم که پس از تأسیس دانشکده علوم پزشکی اسفراین، در اداره امور آزمایشگاه‌های معاونت درمان مشغول خدمت شده‌ام.

***وضعیت اجرای آزمون‌های کنترل کیفی و کالیبراسیون**

در مورد تجهیزات آزمایشگاهی در مراکز تابعه به چه صورت است؟

درباره کنترل کیفیت با دستورالعمل جامع اجبار به سه دوره سالانه شرکت در برنامه کنترل کیفی خارجی هر آزمایشگاه، اجرای کنترل کیفی داخلی آزمایشگاه‌ها به صورت متناوب اجرا شده و اداره امور آزمایشگاه‌ها در بازدیدها اسناد را

*** آیا کمبود و ضعفی در آزمایشگاه‌های استان در زمینه اقلام و تجهیزات وجود دارد؟ چه دستگاه‌ها و اقلامی؟**
در آزمایشگاه بیمارستان، با توجه به نیاز مردم به دریافت خدمات آزمایشگاهی از بخش دولتی، وجود تجهیزات تخصصی لازم است و بخش دولتی می‌بایست فعالیت گسترده‌تری در ارائه خدمات آزمایشگاهی داشته باشد. بدین منظور افزایش پنل هورمونی‌های مختلف به لیست آزمایش‌ها قابل انجام در آزمایشگاه دولتی و تجهیز به دستگاه‌های با توانایی و دقت بالاتر مثل دستگاه کمی لومنیسانس و... را لازم می‌دانیم.

اقلام تجهیزات آزمایشگاهی در بخش دولتی، محدود بود ولی با توجه به اعتبارات اجرای برنامه طرح تحول سلامت در حال بهبود است که تجهیزات موجود در آزمایشگاه بیمارستان و معاونت بهداشت دانشکده علوم پزشکی اسفراین شامل حداقل یک سال کانتر برای تمام آزمایشگاه‌ها- اتوانالایزر- دو دستگاه الیزا ریدر والیزا وشر، انواع میکروسکوپ الکترولیت آنالایزر- دستگاه آنالیز گاز های خونی و تجهیزات پایه آزمایشگاهی مطابق با استاندارد لازم است، ولی با توجه اختلاف تعرفه بخش دولتی و خصوصی و وجود تنها یک مرکز آزمایشگاهی دولتی در بیمارستان، نیاز مبرم به تجهیز و بهره‌برداری از آزمایشگاه تازه‌ساخت واقع در کلینیک ویژه دانشکده علوم پزشکی اسفراین به‌منظور سامان‌دهی مرجعان بالای بخش دولتی است. در بخش خصوصی نیز دو آزمایشگاه، با سرمایه‌گذاری خوب مسئولین فنی و متخصص پاتولوژی شهر اسفراین کاملاً مجهز به دستگاه‌های آزمایشگاهی روز بوده و جواب گوی حوزه تحت پوشش است.

*** وضعیت و امکانات آزمایشگاهی و تجهیزات آن در روستاها و شهرهای دور و نزدیک استان به چه صورت است؟ و استان از جهت تأمین کدام امکانات تجهیزاتی با مشکل روبرو است؟**

در بخش دولتی با توانایی همکاران اداره امور آزمایشگاه معاونت بهداشتی و با توجه به حمایت معاونت محترم بهداشت با منابع مالی مناسب، تجهیزات به‌روز و کافی برای انجام کامل خدمات آزمایشگاهی حوزه بهداشتی، مهیا است. تمام آزمایشگاه‌ها دارای سال کانتر هستند و در آزمایشگاه مرکزی تجهیزات شامل (سل کانتر ۲ عدد- اتوانالایزر - الیزا ریدر والیزا وشر و تجهیزات پایه) موجود است.